

(דף נ"ג ע"א) בְּגִין דְּאֵינוּן צְדִיקָיָא, מִתְפָּסֵאן בְּחֻבֵיהוֹן דְּרִישֵׁיעֵיא, דְּכְתִיב, (שמואל ב כד) וַיֹּאמֶר יי' לְמַלְאָךְ הַמְשַׁחִית בָּעַם רַב וְגו', וְעַל דָּא אָמַר (ר' יוסי) אֵיזֹב מְלָה דָא, (אמר) וְלֹא אֲנִמְר מְלָה, וְאִזְמִינָה טוֹל תְּרַב, רַבִּי יִסָּא אָמַר, אַחַת הִיא: דָּא כְּנֻסְתָּ יִשְׂרָאֵל בְּגִלְוֹתָא דְּמַצְרַיִם, דְּבְּגִינָה קְטִיל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַצְרָאֵי, וְעֶבֶד בְּהוּ נִזְקָמִין, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב תָּם וְרָשָׁע הוּא מְכַלָּה.

רַבִּי חֵיָא אָמַר, אֵיזֹב לָא אֱלֹקֵי, אֲלֵא בְּזִמְנָא דְּנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמַּצְרַיִם. אָמַר אֵיזֹב, אֵי הֲבֵי, כָּל אֲפִיָא שְׂוִין, תָּם וְרָשָׁע הוּא מְכַלָּה, פְּרַעָה אֲתַקִּיף בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, וְאָמַר (שמות ה) מִי יי' אֲשֶׁר אֲשָׁמַע בְּקוֹלוֹ. וְאֲנָא לֹא אֲתַקִּיפְנָא בְּהוּ, וְלֹא עֶבֶדִנָּא מִיָּדִי, תָּם וְרָשָׁע הוּא מְכַלָּה. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (שמות ט) הִירָא אֶת דְּבַר יי' מֵעַבְדֵי פְּרַעָה, זֶה אֵיזֹב.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֵינוּן אֲבִי בְּרָדָא, דְּהוּוּ נְחִתִין, אֲתַעֲכְבוּ עַל יְדוּי דְּמִשְׁה, לְבַתָּר עֲבָדוּ נִזְקָמִין, בְּיוֹמֵי דִּיהוֹשָׁע. וְלִזְמַנָּא דְּאֶתִי, זְמִינִין לְאַחַתָּא אֵינוּן דְּאֲשַׁתְּאָרוּ, עַל אָדוּם וּבְנֹתֵיהָ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (מִכָּה ז) פִּימִי צִאֲתָךְ מֵאַרְצֵי מַצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת.

דְּבַר אַחַר וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְגו', הָאֵי קָרָא לָא רִישֵׁיהָ סִפִּיָה, וְלֹא סִפִּיָה רִישֵׁיהָ. בְּקִדְמִיתָא וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל, וּבַתָּר וַיֵּרָאוּ הָעַם אֶת יי'. אֲלֵא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַהוּא סָבָא דְּנְחַת עִם בְּנוֹי בְּגִלְוֹתָא, וְסָבִיל עָלֵיהָ גְלוּתָא, וְאָעִיל לְבְנוֹי בְּגִלְוֹתָא, הוּא מְמַשׁ חֲמָא, כָּל אֵינוּן נִזְקָמִין, וְכָל גְּבוּרָאן, דְּעַבְד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַצְרַיִם, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל מְמַשׁ.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, סָלִיק קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהָאֵי סָבָא, וְאָמַר לֵיהּ, קוּם חָמִי בְּנִיךְ דְּנִפְקִין מִגּוֹ עַמָּא תְּקִיפָא. קוּם חָמִי גְּבוּרָן דְּעַבְדִּית, בְּגִין בְּנִיךְ בְּמַצְרַיִם.

וְהֵינּוּ דְּאָמַר רַבִּי יִסָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּנִטְלֵי יִשְׂרָאֵל לְנַחַתָּא בְּגִלְוֹתָא דְּמַצְרַיִם, דְּחִילוֹ וְאִימְתָא תְּקִיפָא נִפְלַע עֲלוּי. אָמַר לֵיהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב, אֲמַאי אֶת דְּחִיל, (בראשית מו) אַל תִּירָא מִרְדָּה מַצְרַיִמָה. מִמָּה דְּכְתִיב אַל תִּירָא, מִשְׁמַע דְּחִילוֹ הָוָה דְּחִיל.

אָמַר לֵיהּ כִּי לְגוֹי גְּדוֹל אֲשִׁימְךָ שָׁם. אָמַר לֵיהּ, דְּחִילָנָא דִּי יִשְׁיַעוּן בְּנֵי. אָמַר לֵיהּ, אֲנִכִי אֲרַד עִמָּךְ מַצְרַיִמָה. אָמַר לֵיהּ תְּנוּ דְּחִילָנָא, דְּלֹא אֲזַפִּי לְאַתְקַבְרָא בִּינֵי אֲבָהָתִי, וְלֹא אֲחָמִי פּוֹרְקָנָא דְּבְנֵי, וּגְבוּרָאן דְּתַעֲבִיד לְהוּ. אָמַר לֵיהּ, וְאֲנִכִי אֲעֲלֶךָ גַם עֲלֵה, אֲעֲלֶךָ לְאַתְקַבְרָא בְּקַבְרֵי אֲבָהָתְךָ. גַּם עֲלֵה, לְמַחְמֵי פּוֹרְקָנָא דְּבָרְךָ, וּגְבוּרָאן דְּאֲעֲבִיד לְהוּ.

וְהַהוּא יוֹמָא דְּנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמַּצְרַיִם, סָלִיק לֵיהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב, וְאָמַר לֵיהּ, קוּם, חָמִי בְּפּוֹרְקָנָא דְּבָרְךָ, דְּכַמָּה חִילִין וּגְבוּרָאן עֲבָדִית לְהוּ, וַיַּעֲקֹב הָוָה תָּמוֹן, וְחָמָא כְּלָא, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה.

רַבִּי יַצְחָק אָמַר, מִהֲכָא, (דברים ד) וַיִּזְעַךְ בְּפָנָיו בְּכַחוֹ הַגְּדוֹל מִמַּצְרַיִם. מָאִי בְּפָנָיו. בְּפָנָיו דָּא יַעֲקֹב, דְּאָעִיל לְבַלְהוּ תָּמוֹן. רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, וַיִּזְעַךְ בְּפָנָיו, בְּפָנָיו: דָּא אֲבָרְהָם. דְּכְתִיב, (בראשית יז) וַיִּפֹּל אֲבָרְהָם עַל פָּנָיו.

תא חזי, אבְּרָהָם אָמַר, תִּלְבֵּן מֵאָה שָׁנָה יוֹלֵד וְגו', אָמַר לִיהוָה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חַיִּיה, אֶתְּ תַחֲמִי כַמָּה אֲכַלְוֹסִין, וְכַמָּה חַיִּילִין דִּיפְקוּן מִמָּה. בְּשַׁעֲתָא דְנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, כָּל אֵינּוֹן שְׁבֻטִין, כָּל אֵינּוֹן רַבּוּן, סְלִיק קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם, וְחָמָא לֹון, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיֹּצֵאֵהוּ בְּפָנָיו. רַבִּי אָבָא אָמַר כְּלָהוּ אַבְּהֵתָא אֲזִדְמַנּוּ תַמָּן בְּכָל הַהוּא פּוֹרְקָנָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיֹּצֵאֵהוּ בְּפָנָיו. מָאִי בְּפָנָיו אֲלִין אַבְּהֵתָא.

רַבִּי אֱלֵעָזָר אָמַר, וַיֹּצֵאֵהוּ בְּפָנָיו: דָּא יַעֲקֹב. בְּכַחוּ: דָּא יַצְחָק. הַגְּדוּל: דָּא אַבְרָהָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְכֵן בְּגִיבֵיהוֹן דְאַבְּהֵתָא, אֲזִדְמַן פּוֹרְקָנָא תְּדִיר לְיִשְׂרָאֵל, דְכְּתִיב (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאֵף אֶת בְּרִיתִי יַצְחָק וְאֵף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזַכּוֹר וְהָאֶרֶץ אֲזַכּוֹר. אַבְּהֵתָא תִינַח, מַהוּ וְהָאֶרֶץ אֲזַכּוֹר. אֱלָא, לְאַכְלֵלָא עֲמַהוֹן דְדוּד מְלָכָא, דְאִיהוּ רְתִיבָא בְּאַבְּהֵתָא (דף נ"ג ע"ב) וְאֵינּוֹן מְתַעְרִין פּוֹרְקָנָא תְּדִיר לְיִשְׂרָאֵל.

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יי' בְּמִצְרַיִם. וְכִי הִשְׁתָּא עָשָׂה, וְהָא מִקְדַּמַּת דְנָא אֶתְעֵבִיד, מָאִי אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יי'. אֱלָא, יָד לָא אֲקָרִי פְחוּת מִחֲמַשׁ אַעֲבָעָא. הַגְּדוֹלָה: דְכְּלִילָן בַּה חֲמַשׁ אַעֲבָעָאן אַחְרָנִין, וְאַתְקָרוּן כְּדִין גְּדוֹלָה. וְכָל אַעֲבָעָא וְאַעֲבָעָא, סְלִיק לְחוּשְׁפָנָא רַבָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵבִיד בְּהוּ (ס"א הַשְׁתָּא נִסִּין) נִסִּין וְגַבְוָרָן, וּבְהָאִי אֶתְעַקְרוּ כְּלָהוּ דְרַגִּין מִשְׁלֵשׁוּלְיָהוֹן.

מִכָּאֵן אֲזִלְפָנָא דָּא, דְבַחֲמַשׁ אַעֲבָעָאן קָמָא, כְּתִיב, וַיַּחֲזֹק לֵב פְּרַעֲה, כִּינּוּן דְאַשְׁתַּלְמוּ אֵינּוֹן חֲמַשׁ, תַּו לָא הָוָה מְלָה בְּרִשׁוּתֵיהָ דְפְרַעֲה, כְּדִין כְּתִיב וַיַּחֲזֹק יי' אֶת לֵב פְּרַעֲה.

וְעַל דָּא וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְגו', וַיֵּאֱמִינוּ בִּיְי'. וְכִי עַד הִשְׁתָּא לָא הֵאֱמִינוּ בִּיְי', וְהָא כְּתִיב (שמות ד) וַיֵּאֱמֵן הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ וְגו'. וְהָא חֲמוּ כָל אֵינּוֹן גְּבוּרָאן דְעֵבֵד לְהוּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם. אֱלָא מָאִי וַיֵּאֱמִינוּ, הַהוּא מְלָה דְאָמַר וַיֵּאֱמַר מִשָּׁה אֵל הָעָם אֵל תִּירָאוּ: הַתִּיַצְבוּ וַרְאוּ וְגו'.

רַבִּי יִיסָא שְׂאִיל וְאָמַר, כְּתִיב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת, וְכְתִיב לֹא תוֹסִיפוּ לְרְאוֹתֵם עוֹד עַד עוֹלָם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵתִין חֲמוּ לְהוּ. אָמַר לִיהוָה, אִי כְּתִיב לֹא תוֹסִיפוּ לְרְאוֹתֵם חַיִּים, הָוָה אֱמִינָא חֲכִי. אָמַר לִיהוָה ר' אָבָא יָאוּת שְׂאִילָתָא.

אֱלָא תא חזי, כְּתִיב (דברי הימים א טו) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, וְתַנִּינוּ, עוֹלָם לְעֵילָא, וְעוֹלָם לְתַתָּא. עוֹלָם דְלְעֵילָא, מִתַּמָּן הוּא שִׁירוּתָא לְאַדְלָקָא בּוּעִינִין. עוֹלָם דְלְתַתָּא, תַּמָּן הוּא סִינּוּמָא, וְאַתְכְּלִיל מְכַלָּא, וּמַהֲאִי עוֹלָם דְלְתַתָּא, מְתַעְרָן גְּבוּרָן לְתַתָּא.

וּבְהָאִי עוֹלָם, עֵבִיד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתִין לְיִשְׂרָאֵל, וְרַחֲשׁ לֹון נִיסָא. וְכֵד אֶתְעַר הָאִי עוֹלָם לְמַעַבְד נִסִּין, כְּלָהוּ מִצְרַאִי אֶשְׁתַּקְעוּ בִּימָא, עַל יָדָא דְהָאִי עוֹלָם, וְאַתְרַחֲשׁ לֹון לְיִשְׂרָאֵל נִיסָא בְּהָאִי עוֹלָם. וְעַל דָּא כְּתִיב, לֹא תוֹסִיפוּ לְרְאוֹתֵם עוֹד עַד עוֹלָם, עַד דִּיתְעַר הַהוּא עוֹלָם, וַיִּתְמַסְרוּן

בְּדִינֵי, וּבִיּוֹן דְּאִתְמַסְרוּ בֵּיהּ לְמַתְדָן, בְּדִין כְּתִיב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מַצְרַיִם מֵעַל שְׂפַת הַיָּם, הֲדָא הוּא דְכְתִיב מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, עַד הָעוֹלָם דִּיקָא. בְּדִין כְּתִיב, וַיֵּאֱמִינוּ בֵּינֵי וּבְמִשָּׁה עֲבָדוּ.

אָז יִשִּׁיר מִשָּׁה. (שמות טו) ר' יהודה פתח, (ירמיה א) בְּטָרַם אֲצַרְךָ בְּכַטָּן יִדְעָתִיךָ וְגו'. וּפְאֵה חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵרְעִי בְּהוּ יִתִּיר מְכַל שְׂאֵר עַמִּין. וּמִסְגִּיאֵת רַחֲמֵי מוֹתָא דְרַחֲמִים לְהוּ, אֲוָקִים עֲלֵיהוּ נְבִיאָה דְקִשׁוּט, וְרַעֲיָא מְהִימְנָא. וְאֲתֵעַר עֲלֵיהּ רוּחָא קְדִישָׁא, יִתִּיר מְכַל שְׂאֵר נְבִיאֵי מְהִימְנֵי, וְאֲפִיק לִיהּ מְחוּלְקִיהּ מִמֶּש, מִמַּה דְאֲפִרִישׁ יַעֲקֹב מִבְּנוֹי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁבֻטָא דְלוֹי, וּבִיּוֹן דִּיהוּה לְיוֹי דִּילֵיהּ, נְטִיל לִיהּ קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֲעֵטֵר לִיהּ בְּכִמְהָ עֵטְרִין, וּמִשָּׁח לִיהּ בְּמִשָּׁח רְבוּת קְדִישָׁא דְלְעִילָא, וּבְדִין אֲפִיק מִבְּנוֹי, רוּחָא קְדִישָׁא לְעֵלְמָא, וְזָרִיו לִיהּ בְּהִימְנֵי קְדִישֵׁי, מְהִימְנֵתָא רַבָּא.

תָּנָא, בְּהֵיחָא שְׁעֵתָא דְמָטָא זְמִינִיהּ דְמִשָּׁה נְבִיאָה מְהִימְנָא לְאַחַתָּא לְעֵלְמָא, אֲפִיק קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחָא קְדִישָׁא מְגִזְרָא דְסְפִירוּ דְאֲבָן טָבָא, דִּיהוּה גְּנִיז בְּמֵאֵתָן וְאַרְבַּעִין וְתַמְנָא (נְהוּרִין, וְאַתְנַהִיר עֲלֵיהּ. וְאֲעֵטְרִיהּ בְּשֵׁם"ה) עֵטְרִין, וְקִיּוּמֵי קַמִּיהּ, וְאֲפִקִיד לִיהּ בְּכַל דִּילֵיהּ. (נ"א בִּיתִּיה) וְיִהֵב לִיהּ מֵאָה וְשִׁבְעִין וְתַלְתַּת מִפְתַּחִין. (נ"א גְּנִיז תָּמֹן וְאֲעֵטְרִיהּ בְּתַלְתַּת מֵאָה וְשִׁתִּין וְחֲמִשׁ עֵטְרֵי וְאַנְהִיר עֲלֵיהּ מֵאֵתָן וְאַרְבַּעִין וְתַמְנָא נְהוּרִין וְקִיּוּמֵי קַמִּיהּ וְאֲפִקִיד לִיהּ בְּכַל בֵּיתָא דִּילֵיהּ וְיִהֵב לִיהּ מֵאָה וְשִׁבְעִין וְתַלְתַּת מִפְתַּחִין. נ"א מֵאֵתָן וְשִׁבְעִין וְחֲמִשׁ) וְאֲעֵטֵר לִיהּ בְּחֲמִשׁ עֵטְרִין, וְכַל עֵטְרָא וְעֵטְרָא סְלִיק וְאַנְהִיר בְּאֵלְפֵי עֵלְמִין דִּנְהֵרִין, וּבּוּצִינִין דְגְּנִיזִין בְּגְנִיזֵי אֵלִין דְּמִלְכָא קְדִישָׁא עֲלָאָה.

בְּדִין אֲעֵבְרִיהּ בְּכַל בּוּצִינִין (נ"א בּוּסְמִין) דְּבְגִנְתָּא דְעֵדָן, וְאֲעֵבְרִיהּ בְּכַל חִיָּלִין וְגִיָּסִין דִּילֵיהּ. בְּדִין אֲזִדְעִזְעוּ כְּלָהוּ, פְּתַחוּ וְאָמְרוּ, אֲסַתְלְקוּ מִסְתַּרְנִיהּ, (סְטָרָא דְסְטָרִין) דִּהָא קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵעַר רוּחָא לְשִׁלְטָאָה לְמַרְגֵז עֵלְמִין. קְלָא נְפִק וְאָמַר, מָאן הוּא דִין, דְּכַל מִפְתַּחִין אֵלִין